

Joutsan kunnan lausunto

Keski-Suomen strategia luo yhteisen suunnan kohti Keski-Suomea, jossa luonto, ihmiset ja talous elävät sopusoinnussa. Keski-Suomen Liitto kannustaa kilvoittelemaan nyt ja vuoteen 2050 asti näiden arvojen todeksi elämisessä päivä, viikko, kuukausi, vuosi ja vuosikymmen kerrallaan. Keski-Suomen strategian teemat ja näkökulmat muodostuvat niistä asioista, jotka ovat maakunnan toimijoille yhteisiä, joiden edistämiseen tarvitaan maakunnallista yhteistyötä ja joiden toteuttamiseen on koottava monenlaisia voimavaroja. Strategia maalaa upean kuvan Keski-Suomesta ja sen tulevaisuudesta. Maakunta on kuitenkin varsin heterogeeninen ja tavoitteiden eläminen todeksi eri puolilla maakuntaa haastavaa. Koko maakunnassa on toimeliaisuutta ja asukkailla halua elää omanlaistaan elämää. Voidaanko strategiaa kirjoittaa konkreettisemmaksi ja kaikki maakunnan osat paremmin huomioivaksi? Voisiko strategia myös voimakkaammin ottaa kantaa maakunnan eri puolien erikoistumiseen maakunnan vahvuuksissa? Yliopisto ja korkeampi opetus sekä tutkimus Jyväskylässä, metsäteollisuus Äänekosken suunnalla ja luontokokemukset maaseutukunnissa, muutamia esimerkkejä mainittuna.

Aluekehittämisen strategia koostuu viidestä ankkurista: Maakuntaohjelma 2025, älykkään erikoistumisen linjaukset, maakuntakaava 2040, maakuntasuunnitelma 2050 ja perusteet toimenpiteille. Ankkurit ovat hyvin perusteltuja ja perustuvat myös lakisääteisiin tehtäviin. Tältä osin strategian sisältö kuvastaa strategialle annettua tehtävää.

Keski-Suomen strategian mukaan keskisuomalainen hyvinvointi rakentuu oppimiselle, osaamiselle, tutkimukselle ja innovaatioille. Maakunnassa tuotetaan uutta tietoa, korkeaa osaamista ja arvonalistia kohentavia innovaatioita koko maailmalle. Korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja oppilaitosten rinnalla kasvaa tutkimukseen ja kehittämiseen panostavia yrityksiä. Oppimisen, motivaation ja sydämen sivistyksen perustana on mielen hyvinvointi, jota vaalimme lapsuudesta alkaen. Ymmärrystämme on meidänkin parannettava: talouden kasvu ei voi perustua luonnonvarojen tuhlaamiseen, velkaantumiseen tai hyvinvoinnin heikkenemiseen. Keski-Suomessa vahvistetaan kykyä uusiutua ja tuottaa, kasvaa yhteisönä yhä osaavammaksi ja sivistyneemmäksi, edistää kaikenikäisten oikeutta, kykyä ja intoa tehdä työtä ja yrittää sekä nostaa mielen hyvinvoinnin osaksi Keski-Suomen kehitystä. Koulutus jakautuu maakunnassa epätasaisesti, minkä vuoksi koko maakunnan alueen asukkaiden koulutusmahdollisuuksista pitää huolehtia. Sydämen sivistystä löytyy kaikkialta, hyvää mieltä löytyy silloin, kun asukkailla on työtä, hyviä ihmissuhteita ja mahdollisuus elää itselleen merkityksellistä elämää ja siten kehittää koko yhteisöä. Luonnonvaroista valtaosa sijaitsee maakunnan maaseutumaisilla alueilla. Maakunnan kehittämisen kannalta hyvät peruspalvelut koko maakunnassa ovat tärkeitä. Lähipalvelujen etääntyessä vaikkapa hyvinvointialueen palveluverkkoesityksen mukaisesti, maakunnan joidenkin osien elinmahdollisuudet kaventuvat. Koetaanko silloin laadittu strategia koko maakunnan strategiaksi?

Strategiassa kasvun kärjiksi on valittu Keski-Suomen älykkään erikoistumisen valinnat: Bio- ja kiertotalous, hyvä vointi, uudistuva teollisuus ja digitalisaatio. Kasvun kärjet ovat oivallisesti valittu ja kuvastavat Keski-Suomen vahvuuksia ja näkemystä tulevaisuudesta. Joutsa voi helposti yhtyä näihin tavoitteisiin, toki muistaen, että osuutemme vaikkapa teollisuuden uudistamisessa on vähäinen. Hyvä vointi koskettaa jokaista keskisuomalaista. Digitalisaatio on elinehto uudistumiselle. Maaseutu ja sen vahvuudet voisivat olla vahvemmin esillä.

Keski-Suomen strategiassa on kerrottu toimenpiteet siitä, mitä maakunnan on tehtävä matkallamme vuoteen 2050. Elinvoimaisuus ja osaaminen on perusta ja strategian mukaan Keski-Suomen on tallattava teknologian vapaa umpihanki. Keski-Suomen on tuettava erityisesti ihmislähtöisiä ja paikallisia teknologisia huippuavauksia tieteestä palveluiksi, kokeilujen kautta. Lisäksi on kasvatettava herkäät tuntosarvet, joilla tuomme ihmiset ja osaamisen yhteen yhä uusin tavoin – alojen, iän ja maiden rajat ylittäen niin, että vuonna 2050 osaamme sellaista, mitä vielä

emme osaa edes kuvitella. Keski-Suomessa on arvostettava omatoimisuutta. Maakunnassa tuetaan yrittäjyyttä ja muita edistyksellisiä työn muotoja, tapoja ja tiloja. Jokainen ymmärtää, että asenne ratkaisee: jättiläisetkin syntyvät autotalleissa ja keittiöissä. Maakunnan on oltava resurssiviisaita ja tukea kiertotalouden kehittäjiä, ja käyttää infrastruktuuria niin, että yhdyskunta on yhä joustavampi, avoimempi ja vastuullisempi. Maakunnan on oltava peruskallio. Ihmisten, tiedon, keskustelujen ja kuljetusten pitää voida liikkua varmasti ja nopeasti Keski-Suomeen ja Keski-Suomessa, niin että Keski-Suomi ei ole katveessa. Keski-Suomella on oltava kosketus luontoon. Keski-Suomi kutsuu ihmiset hengittämään puhtautta ja hiljaisuutta, jotka ovat tulevaisuudessa yhä harvinaisempaa luksusta. Hyvä vointi ja yhteenkuuluvuus on maakunnan tavoitteena. Ihminen on kohdattava kokonaisuutena. Ei keskitytä sairauteen vaan terveyteen: Keski-Suomessa kukaan ei jää syrjään, ja jokainen oppii pitämään huolta omasta hyvinvoinnistaan, myös uusimman teknologian voimin. Keski-Suomea ei ole ilman keskisuomalaisia: maakuntaa kehitetään ihmisten kanssa, joustavasti, läpinäkyvästi, keskustellen, päätöksentekoa demokratisoiden. Keski-Suomessa kasvetaan yhdenvertaisuuteen. Passiivinen kansalaisuus on este unelmiemme yhdyskunnalle: meidän on tuettava omaehtoista toiminnallisuutta, taustoihin katsomatta.

Strategian proosallinen esitystapaa on luettavuuden kannalta hyvä ja maakunnan vahvuuksista kerrotaan kauniilla, jopa lyyrisellä tavalla. Esitystapa kuitenkin saattaa vaikeuttaa ydinviestin löytämistä, strategian arviointia ja tavoitteiden mittaamista. Tavoitteet sinänsä ovat oikein poimittuja, skenaariot realistisia, konkretia tulee esille toimenpiteissä niin vuonna 2025 kuin vuonna 2050. Strategiatyössä tärkeää on toimintaympäristön arviointi ja siitä tehtävät johtopäätökset. Keski-Suomi ei toimi tyhjiössä, vaan hengittää samaa ilmaa muun Suomen ja globaalin maailman kanssa. Strategian osallistaminen on tärkeä ja monet sidosryhmät ovat voineet osallistua strategian valisteluun. Strategia jää kuitenkin ontoksi, jos kuntien, oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja yritysten tavoitteet eivät ole maakunnan strategian suuntaisia. Tämän vuoksi strategian jalkauttaminen on erityisen tärkeää ja sitä on jatkettava strategian valmistumisen jälkeen. Strategia olisi ollut hyvä valmistella rinnakkain kuntien strategioiden kanssa, jotta maakunnan strategia ei jää ylätasen asiakirjaksi vailla konkretiaa maakunnan kuntien tavoitteiden kanssa.